

Midden in de nacht haasten
om binnen een uur ter plaatse te zijn

Rijksrecherche voor objectieve waarheidsvinding

Dagelijkse realiteit

“De Rijksrecherche stelt een onderzoek in.” Het is misschien de meest gebruikte zin in nieuwsberichten over schietincidenten waar wapendragende overheidsfunctionarissen bij betrokken zijn. Dat geldt niet alleen voor de politie. De Rijksrecherche onderzoekt ook schietincidenten bij andere (wapenbevoegde) overheidsdiensten, zoals de Koninklijke Marechaussee, Dienst Justitiële Inrichtingen of andere bijzondere opsporingsdiensten. Het risico van schietincidenten is de dagelijkse realiteit in het domein van de openbare orde en rechtsorde. Temeer waar het gaat om taken als handhaving, preventie en opsporing, veiligheid en hulp-/dienstverlening. Ook u kunt betrokken raken bij een onderzoek van de Rijksrecherche

dienst. Via deze brochure kunt u nader kennismaken met onze dienst, onze rol en onze werkzaamheden.

Breed takenpakket

De Rijksrecherche zet zich in voor een veilige en rechtvaardige samenleving. Dat betekent een complex werkveld, met een uitgebreid takenpakket. Onze dienst opereert onder rechtstreekse verantwoordelijkheid van het College van procureurs-generaal; deze directe koppeling waarborgt dat wij onze werkzaamheden met de gewenste distantie uitvoeren. Een deel van ons takenpakket omvat onderzoek binnen het politiewerkveld, gericht op (gewelds) incidenten waarbij politiemensen betrokken zijn. Andere kerntaken zijn ondermeer onderzoeken en opsporen

‘Rijksrechercheurs doen onpartijdig onderzoek zodat er geen misverstand bestaat over het handelen van overheidsfunctionarissen’

van (vermeend) strafbaar gedrag door overheidsfunctionarissen, die door onrechtmatig handelen de integriteit van de overheid kunnen ondermijnen. Regelmatig opereren wij in politiek-publicitair gevoelige omgevingen. Bijvoorbeeld bij verdenkingen van corruptie en fraude, zoals omkoping en witwassen waarbij bestuurders en ambtenaren een rol zouden spelen. Dit soort onderzoek is essentieel voor het behoud van een veilige en rechtvaardige samenleving; een integere

en betrouwbare overheid is daartoe een absolute voorwaarde. Het werkveld van de Rijksrecherche bestrijkt alle overheidsniveaus - landelijk, provinciaal, gemeentelijk - en elke functie.

Onafhankelijke waarheidsvinding

De rode draad in ons werk is waarheidsvinding. Dat geldt ook bij onderzoeken naar ernstige incidenten waar politie-medewerkers bij betrokken zijn. Incidenten die elke dag kunnen gebeuren: het gebruik van geweld dat leidt tot de dood of zwaar

‘Een belangrijk aspect is dat rijksrechercheurs zich op basis van hun ervaring kunnen inleven wat een betrokkene ondervindt.’

lichamelijk letsel; een ernstige aanrijding; het overlijden van een arrestant in de politiecel. De wet eist in dit soort situaties onpartijdig onderzoek; dát is waar wij als Rijksrecherche voor staan. Het is ons werk, en dat doen wij met veel inzet en met respect voor de betrokkenen.

Impact en begrip

Een heftig incident tijdens uw werk kan grote impact hebben. Zeker als de Rijksrecherche een onderzoek instelt naar de toedracht, de situatie en verantwoordelijkheden. Dat onderzoek moet objectief en zorgvuldig verlopen. Er mag geen enkel misverstand bestaan over uw handelen rond het incident. Zo'n onderzoek heeft natuurlijk veel impact, voor u, en voor de eventueel betrokken burgers. Onze medewerkers zijn getraind om dat aspect te onderkennen.

Rijksrechercheurs kunnen zich op basis van hun ervaring inleven, zij weten wat mensen ondervinden. Dit empathisch vermogen gaat samen met een professionele distantie; deze balans waarborgt de vereiste objectiviteit. Bovendien kunt u, als overheidsfunctionaris, altijd een beroep doen op een advocaat voor juridische ondersteuning.

De familierechercheur

Bij (heftige) incidenten hebben social media vaak grote invloed. Dat betekent voor betrokkenen – (familie van) slachtoffers, overheidsfunctionarissen – een extra belasting in een toch al lastige periode. De inzet van een familierechercheur kan

dan zinvol zijn. De familierechercheur bouwt een vertrouwensrelatie op en kan adequaat omgaan met emoties. Een familierechercheur is zelf niet bij het onderzoek betrokken, maar functioneert als tussenpersoon, die de familie op de hoogte houdt van het onderzoek. In die rol is de familierechercheur ook het eerste aanspreekpunt voor signalen over onvrede richting de politie. Dat kan onnodige escalatie voorkomen.

Onderzoek Rijksrecherche: aanpak en procedure

Als overheidsfunctionaris (bij de politie, KMar, DJI of BOD) kunt u via een incident

betrokken raken bij een onderzoek door de Rijksrecherche, bijvoorbeeld als getuige of verdachte. Wat u dan kunt verwachten, leest u in de procedure over de werkwijze.

Na het opsporingsonderzoek

- » Bij een schietincident streven we ernaar binnen 42 werkdagen een volledig onderzoek uit te voeren.
- » Vervolgens gaat het proces-verbaal naar de (hoofd)officier van justitie in het arrondissement waar het incident plaatsvond.

- » Deze (hoofd)officier beoordeelt de rechtmatigheid van de geweldsaanwending en beslist of de betrokken politiefunctionaris wel of niet (verder) wordt vervolgd.
- » Bij vuurwapengebruik moet de (hoofd)officier zijn voorgenomen standpunt over toedracht, beoordeling en afdoening (zie kader), eerst voorleggen aan de Adviescommissie politieel vuurwapengebruik.

Meer informatie

Heeft u te maken met een onderzoek van de Rijksrecherche, en heeft u daar vragen over? Dan kunt u contact opnemen met de rijksrechercheurs die bij het onderzoek zijn betrokken. U krijgt dan zo helder mogelijk antwoord, uiteraard in afstemming met het belang van het onderzoek. Wilt u meer weten over de Rijksrecherche? Kijk dan op onze website: www.rijksrecherche.nl

Afdoening

De officier van justitie beslist over de afdoening van de zaak. Als er wel vervolgd wordt, zal de officier van justitie de zaak aan de rechter voorleggen. Als het besluit betekent dat er geen vervolging plaatsvindt, wordt de zaak dus geseponeerd (sepot). Wanneer de officier tot seponering besluit is de zaak nog niet definitief afgedaan. Belanghebbenden kunnen namelijk bezwaar aantekenen op grond van het Wetboek van Strafvordering (art. 12). Het Gerechtshof beoordeelt dan of de officier de juiste beslissing heeft genomen. Als de rechter vindt dat het sepot onterecht is, kan hij bepalen dat het Openbaar Ministerie alsnog vervolging moet instellen.

Procedure

- » De officier van dienst politie wordt in kennis gesteld van het incident. Deze is verplicht om het te melden aan de officier van justitie.
- » De officier van justitie informeert het beleidspiket van de Rijksrecherche; dit loopt eventueel via de Landelijk coördinerend officier van Justitie voor de Rijksrecherche.

- » Het beleidspiket stelt een onderzoeksteam samen en benoemt een coördinator.
- » De coördinator overlegt met de officier van dienst politie en vertelt de betrokken politiefunctaris hoe de procedure is. Deze politiefunctaris moet in principe binnen 24 uur gehoord worden. Door omstandigheden kan het verhoor ook eerder of later plaatsvinden, dit stemt men dan ter plekke af. Na het incident worden altijd alle betrokkenen gehoord.
- » Het onderzoek van de Rijksrecherche vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie. Tijdens het onderzoek is er regelmatig overleg met het Openbaar Ministerie. Medewerkers van ondersteunende diensten mogen geen directe relatie hebben met de betrokkene(n).
- » In een later stadium worden de piketfunctionarissen van de Rijksrecherche ondersteund of afgelost door de rijksrechercheurs van het Team Spoedeisende Inzet. Dit team ontlast de piketmedewerkers en voorkomt dat lopende onderzoeken worden verstoord.
- » Vaak wordt de plaats delict (PD) via forensische visualisatie digitaal vastgelegd. Dat gebeurt door een speciale politie-eenheid die is gespecialiseerd in 360 graden fotografie (panoramafoto's) en het digitaal vastleggen van sporen. Dankzij deze registratie is de plaats delict (virtueel) steeds opnieuw te bekijken en is ook een digitale reconstructie mogelijk.
- » Specialisten kunnen een digitaal/netwerkonderzoek uitvoeren, bijvoorbeeld naar berichten binnen sociale media en naar camerabeelden (bijvoorbeeld beveiligingscamera's). Soms gebruikt men bijzondere opsporingsmethoden, zoals doorzoeking van een woning of telecommunicatie-onderzoek.
- » Met betrekking tot de vastgelegde sporen wordt een zogenaamd FIT-gesprek gevoerd. Dit is een forensische intake met het NFI, de forensische opsporing van de politie, de zaakofficier van justitie en de rijksrechercheurs. In dit gesprek bepaalt men welke sporen wel en niet onderzocht worden. In geval van overlijden vindt altijd sectie plaats.
- » Bij complexe zaken is soms een (video)reconstructie nodig. Bijvoorbeeld als niet helemaal duidelijk is wat er precies is gebeurd en men een zo concreet mogelijk beeld wil hebben. De reconstructie vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de rechtercommissaris. De rechter-commissaris, officier van justitie, betrokken advocaten, uzelf en soms het slachtoffer of diens nabestaanden, kunnen hierbij aanwezig zijn.

Rijksrecherche

Postbus 16424

2500 BK Den Haag

088 – 69 92 800

www.rijksrecherche.nl

Augustus 2017